

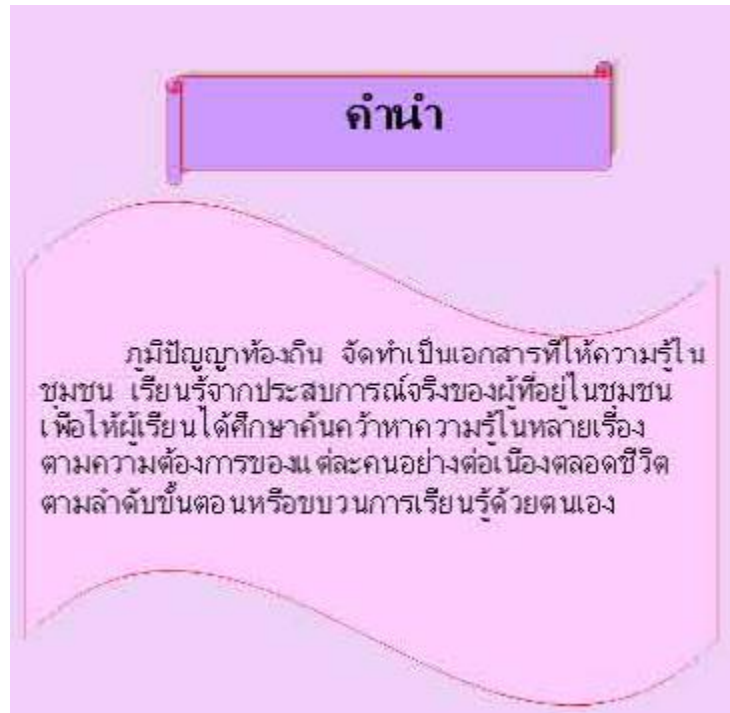
ภูมิปัญญาท้องถิ่น

**ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอบางน้ำเปรี้ยว
จังหวัดฉะเชิงเทรา**

คำนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

ภูมิปัญญาด้าน การทำปลาขำโบราณ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชื่อ นายสนั่น เลี้ยงบำรุง

ประวัติความเป็นมา เพลตาข่ายโบราณ จัดได้ว่าเป็นสิ่งที่มีมาคู่กับชุมชนไทย ดังสุภาษิตที่ว่า ปลุกบ้านตามใจผู้อยู่ ปลุกอู่ตามใจผู้นอน คำว่า อู่ ในความหมายคือ เพล ซึ่งแต่เดิมเด็กทารกแรกเกิดจะนอนเปลตาข่าย จากฝีมือภูมิปัญญาของคนรุ่นก่อนเกือบทุกครัวเรือน ที่จะต้องจัดเตรียมเปลตาข่ายไว้ให้ลูก หลานในครอบครัวไว้นอน และแกว่งไกวด้วยเสียงกล่อมลูก ทำนองไทยแท้แต่โบราณ การเข้าสู่อาชีพ ได้รับการถ่ายทอดการถักเปลตาข่ายโบราณจาก คุณแม่บุญมี เลี้ยงบำรุง และฝึกฝนมาจนชำนาญ

จุดประสงค์ / เป้าหมาย

1. ได้ศึกษาวิถีชีวิต ในชุมชนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
2. ได้อนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ได้ฝึกทักษะการทำเปลตาข่ายสู่อาชีพ วิธีการถ่ายทอดความรู้ เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่นได้ ศึกษาด้วยตนเองจากชิ้นงาน

รางวัล เกียรติยศและความภาคภูมิใจ

ได้ถ่ายทอดความรู้ความสามารถของตนเองให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำเปลตาข่ายโบราณที่ปัจจุบันมีค้อยมีให้เห็นแล้วและเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยอีกด้วย

ความคาดหวังและสิ่งที่จะทำในอนาคต

พัฒนาความรู้ความสามารถ ดัดแปลง ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆขึ้นมา รณรงค์ให้ประชาชนอนุรักษ์เอกลักษณ์แห่งความเป็นไทย

ที่ตั้ง 10/3 หมู่ 9 ตำบลศาลาแดง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000 โทร 084-1606733

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชื่อ นางสาวกัญญา บุญพันธ์ ภูมิปัญญาด้าน อุตสาหกรรมและหัตถกรรม (หมวกคาวบอย)

ประวัติความเป็นมา เดิมรับราชการอยู่จังหวัดสุรินทร์ มีงานประจำปีงานกระป๋องแห่งชาติทุกปี จำเป็นต้องใช้หมวกแจกเกษตรกร และผู้มาร่วมงาน จึงคิดค้นทำหมวกขึ้นใช้เอง และพัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น และเป็นที่ต้องการของท้องตลาด และประชาชนทั่วไป จึงทำและพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ดียิ่งขึ้น การเข้าสู่อาชีพ มีการขายเพิ่มรายได้มากขึ้น เป็นอาชีพเสริมที่มีรายได้ดี สามารถนำมาใช้เอง และประกอบเป็นอาชีพได้

จุดประสงค์ / เป้าหมาย.

สามารถทำให้ผู้สนใจนำไปประกอบเป็นอาชีพเสริมได้ ขยายตลาดให้มากที่สุด เข้าถึงลูกค้าทุกระดับได้เป็นอย่างดี. วิธีการถ่ายทอดความรู้. เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มและประชาชนทั่วไป ให้คำแนะนำอธิบายวิธีทำตามขั้นตอนโดยใช้เอกสาร

รางวัล เกียรติยศและความภาคภูมิใจ

ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลทั่วไปให้มีอาชีพเสริม สามารถลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ให้แก่ครอบครัว และได้รับรางวัลเกียรติยศ ให้เป็นสินค้า OTOP 4 ดาว

ความคาดหวังและสิ่งที่จะทำในอนาคต

ให้เป็นที่ยอมรับและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภค มีการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยเน้นความสำคัญของการนำภูมิปัญญาชาวบ้านและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาพัฒนา ให้มีคุณภาพ มีจุดเด่น ให้เป็นสินค้าที่มีความต้องการของตลาดและมีแหล่งวางสินค้าขยายตลาดให้มากที่สุด รูปภาพหมวกควาบอย

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนจากสมุนไพร

ประวัติความเป็นมา นางสาวจรินทร์ ฉวยฉาย อายุ 54 ปี เกิดวันที่ - เดือน - พ.ศ . 2496 ศาสนา พุทธ การศึกษาสูงสุด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนวัดบางไทร ตำบลโยธะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา อาชีพหลัก เกษตรกร อาชีพเสริม ทำผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนจากสมุนไพร ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชื่อ นางสาวจรินทร์ ฉวยฉาย ภูมิปัญญาด้าน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนจากสมุนไพร)

การฝึกอบรม อบรมด้านสมุนไพร หน่วยงานในจังหวัด และต่างจังหวัด อบรมเกี่ยวกับความรู้เรื่องสมุนไพร ณ อำเภอลำลูกขัน จังหวัดระยอง อบรมการทำสบู่ก้อน จากโรงพยาบาลอภัยภูเบศร์ จังหวัดปราจีนบุรี อบรมการนวดเพื่อสุขภาพ ศึกษาดูงาน ณ จังหวัดกาญจนบุรี , ศูนย์สมุนไพร อำเภอลำลูกขัน ฯลฯ การเข้าสู่อาชีพ เริ่มตั้งแต่กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้านสตรี หมู่ที่ 6 ตำบลโยธะกา อำเภอลำลูกขัน

บางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 โดยมีประธานกลุ่ม คือ นางสาวจรินทร์ ฉุยฉาย และได้รับงบประมาณเริ่มแรก 25,000 บาท ซึ่งได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมกับกลุ่มแม่บ้านที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง เรื่องเกี่ยวกับสมุนไพร และพัฒนาชุมชนอำเภอบางน้ำเปรี้ยวได้จัดฝึกอบรมผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรให้ ซึ่งประธานกลุ่มได้นำความรู้ที่ได้มาพัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์สมุนไพรพื้นบ้าน ที่มีอยู่เพื่อใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยมีสมาชิกกลุ่ม (30 คน) ให้ความร่วมมือและสนับสนุนอย่างดี ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตมีหลากหลาย เช่น ยาหม่อง พิมเสน ยาต้ม แชมพูสมุนไพร น้ำยาปรับผ้านุ่ม สบู่เหลว สบู่ก้อน น้ำยาซักผ้า เป็นต้น

จุดประสงค์ / เป้าหมาย

1. ทำผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรพื้นบ้านใกล้ตัว
2. ฝึกอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่ม และผู้ที่สนใจ
3. สร้างผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรที่มีคุณภาพใกล้เคียงกับผลิตภัณฑ์ในท้องตลาด วิธีการถ่ายทอดความรู้ อบรมให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม และเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่กลุ่มสนใจต่างๆ เช่น กลุ่มแม่บ้านตำบลดอนเกาะกา กลุ่มแม่บ้านตำบลบางขนาก กลุ่มแม่บ้านตำบลหมอนทอง เป็นต้น และผู้สนใจจากต่างจังหวัด

รางวัล เกียรติยศและความภาคภูมิใจ

รางวัลระดับจังหวัด เกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์ในครัวเรือนจากสมุนไพร เป็นวิทยากรของอำเภอในการเผยแพร่ความรู้

ความคาดหวังและสิ่งที่จะทำในอนาคต

สร้างกลุ่มออมทรัพย์ให้เข้มแข็งและจะจัดตั้งเป็นศูนย์ฝึกออาชีพ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สวยงาม ทำเป็นศูนย์ฝึกรบวงจรมีการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่ม พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ต่อไปเรื่อยๆ ไม่หยุดนิ่ง รูปภาพสมุนไพรไทยในครอบครัว

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านเกษตรกรรม

ประวัติความเป็นมา นางแหว มีพงษ์ เกิดเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2495 จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา 4 ที่โรงเรียนวัดราชฎร์ประกอ

อาชีพเกษตรกรรม ได้สมรสกับนายสุมิตร มีพงษ์ มีบุตรทั้งหมด 4 คน ปัจจุบันประกอบอาชีพการทำน้ำพริกสมุนไพร และได้จัดตั้งกลุ่ม ชื่อ กลุ่มบึงไผ่ทองงาม น้ำพริกเผาสมุนไพร โดยดำรงตำแหน่งประธานกลุ่ม การเข้าสู่อาชีพ ชาวบ้านในชุมชนดอนเกาะกา มีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย อาหารการกินก็ไม่มีสิ่งแปลกๆในการกินส่วนใหญ่จะเน้นพวกสมุนไพรที่มีอยู่ในพื้นบ้าน เช่น ตรีศรั ไม้กระตุต เป็นต้น ชาวบ้านจึงเลือกประกอบอาหารพวกน้ำพริกเผา ซึ่งจัดเก็บไว้นานและจากการที่ได้

เห็น พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ทำมาตลอดอายุ เลยมีแนวคิดที่จะทำให้ได้ปริมาณมากขึ้นและจัดจำหน่ายสู่ท้องตลาด เพื่อเป็นการเสริมรายได้ให้กับครอบครัว โดยการฝึกทำน้ำพริกเผาทางกลุ่มพยายามพัฒนาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของสมุนไพรแต่ละชนิดที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบของน้ำพริก ได้ลองผิดลองถูก ทดลองผสมอัตราส่วนในการทำน้ำพริกอยู่เป็นเวลานาน จนได้สูตรน้ำพริกสมุนไพรในปัจจุบัน

จุดประสงค์ / เป้าหมาย

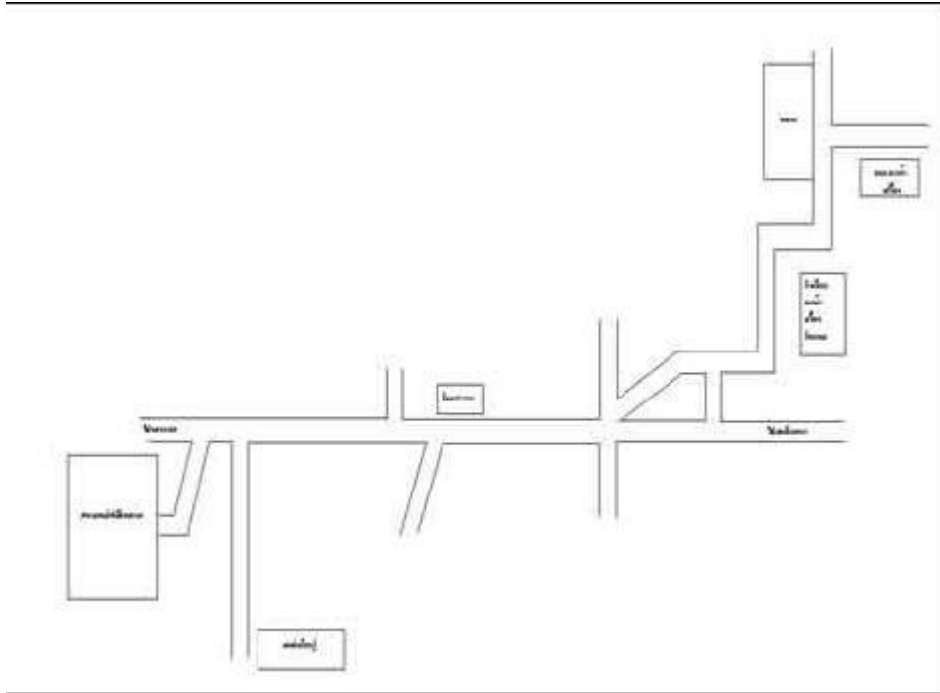
1. ประกอบอาชีพนอกเหนือจากการทำเกษตร
2. สร้างรายได้ให้กับครอบครัว
3. น้ำพริกที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป วิธีการถ่ายทอดความรู้ถ่ายทอดให้กับกลุ่มสมาชิกด้วยกัน

รางวัลเกียรติยศและความภาคภูมิใจ

1. ได้รับรางวัลชมเชยในการประกวดการทำอาหาร (ผัดหมี่สมุนไพร)
2. น้ำพริกเผาสมุนไพรที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ได้กลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคนรู้จักและได้รับรางวัลการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ความคาดหวังและสิ่งที่จะทำในอนาคต

1. ต้องการผู้สนับสนุนในเรื่องทุนทรัพย์
2. พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น

แผนที่

กรณีปัญหาด้านเกษตร (เศรษฐกิจพอเพียง)

กรณีปัญหา ชื่อ นายเต็ง ชาญวิชิต กรณีปัญหาด้าน เกษตร (เศรษฐกิจพอเพียง)
 วิทยากร บรรยายเศรษฐกิจพอเพียง ที่ตั้ง บ้านเลขที่ 18 หมู่ 11 ต .หมอนทอง อ .บางน้ำเปรี้ยว จ .
 ฉะเชิงเทรา ประวัติความเป็นมา เดิมทำอาชีพรับจ้าง ต่อมาทำค้าขาย เลี้ยงกุ้ง แต่ไม่ประสบ
 ความสำเร็จ จึงถมบ่อกุ้ง แล้วมาทำสวน โดยการทำเกษตรแบบปลอดภัย ไม่ใช้สารเคมี ทำแบบ

ผสมผสาน โดยใช้พืชผักในสวนที่มีมาทำยาปราบศัตรูพืช การเข้าสู่อาชีพ การเข้าสู่อาชีพใหม่ปัจจุบันนี้ คือ ดูแลต้นไม้ เลี้ยงปลา โดยธรรมชาติ ปลอดภัย

จุดประสงค์ / เป้าหมาย

เพื่อความสมดุลทางธรรมชาติ และเพื่อความยั่งยืนตลอดไป ใช้ชีวิตแบบพอเพียง วิธีการถ่ายทอดความรู้ สามารถเป็นภูมิปัญญาถ่ายทอดความรู้แก่บุคคลทั่วไป และผู้ที่สนใจได้ โดยสามารถไปชมวิธีการทำงานได้ที่ บ้านเลขที่ 18 หมู่ 11 ต.หมอนทอง อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา

รางวัลเกียรติยศและความภาคภูมิใจ

ได้รับรางวัลจาก ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา ในฐานะเครือข่ายที่ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนการทำงานของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอบางน้ำเปรี้ยว และอีกสิ่งทีภาคภูมิใจคือ เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม ความคาดหวังและสิ่งที่จะทำในอนาคต อยากเห็นคนในชุมชนเป็นคนดี มีศีลธรรม ใช้ชีวิตที่พอเพียง และสิ่งที่จะทำในอนาคตคือใช้พลังจิตเวลาช่วยรักษาผู้ป่วยไข้ให้หายด้วยความรักและเมตตา

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการแกะสลักเขาสัตว์

ประวัติความเป็นมา นายคำรณ แยมพุชชงค์ บุคคลผู้ซึ่งถ่ายทอดความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการแกะสลักเขาสัตว์ เป็นคน ตำบลโพรงอากาศ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เริ่มจากสมัยเด็ก พ่อ ปู่ ยา ลุง มีอาชีพทำเครื่องประดับจากเขาสัตว์ โดยซื้อเขาสัตว์จากจังหวัดสมุทรปราการ

การผลิตขาย ในช่วงแรกผลงานที่ทำออกมาไม่เป็นที่ต้องการของตลาด และยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก เนื่องจากรูปแบบไม่สวยงาม ลักษณะงานค่อนข้างหยาบ รูปแบบงานแกะสลักเป็นรูปเรือใบ เป็นเครื่องประดับ เช่น ต่างหู สร้อยคอ เป็นต้น และยังนำมาแกะสลักเป็นของใช้ เช่น ตะเกียบ ไม้เกาหลัง ซ้อน - ส้อม ที่รองจาน เป็นต้น นายคาร์ณ ได้ศึกษาวิธีการทำจากผู้เป็นพ่อ ซึ่งได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ตั้งแต่เด็กๆ เริ่มต้นการทำงานผลิตเขาสัตว์ตามความรู้ที่ได้รับมา วัสดุที่นำมาผลิตส่วนมากเป็นเขาสัตว์ ถ้าเป็นเขาควายเป็นอก ราคา กิโลกรัมละ 110 บาท แต่ถ้าเป็นเขาควายธรรมดาทั่วไป ราคา กิโลกรัมละ 7 บาท เมื่อได้เขาสัตว์มาแล้ว ก็จะนำมาคัดแยกออกเป็นประเภทของสัตว์แต่ละชนิด เสร็จแล้วก็นำไปใช้ในการแกะสลักชิ้นงานตามความเหมาะสม เช่น

1. เขาควายเป็นอกให้แกะสลักเป็นรูปนกกกระเรียน นกยูง ซึ่งเขาจะมีสีน้ำตาล
2. เขาควายทุยใช้แกะสลักเป็นรูปนกฮูก นกอินทรี เพราะความกว้างและความสั้นของเขา
3. เขาควายตัวเมีย มีลักษณะเขาค้น ใช้แกะสลักนกกกระเรียน ช้าง
4. เขาควายตัวผู้ใช้แกะสลักเป็นนกอินทรี มังกร มีลวดลายมองดูได้ 2 ด้าน

จุดประสงค์ / เป้าหมาย

1. เพื่อเป็นการสืบทอดวิชาชีพของบรรพบุรุษ
2. เพื่อรักษาวิธีการแกะสลักเขาสัตว์
3. เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เห็นถึงความสวยงาม
4. เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับวัสดุเหลือใช้ วิธีการถ่ายทอดความรู้ ให้ความรู้กับผู้ที่สนใจ และนักเรียนที่ต้องการศึกษาดูงาน

ความคาดหวังและสิ่งที่จะทำในอนาคต

อยากให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับ สามารถทำชื่อเสียงให้กับตนเองและหมู่บ้านได้ อยากให้คนรุ่นใหม่สืบสานวิธีการและรักษาภูมิปัญญาให้สืบทอดต่อไป

ผู้จัดทำ

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา

